

**CONFERENTIE OVER DE TOETREDING
TOT DE EUROPESE UNIE
– OEKRAÏNE –**

**Brussel, 12 oktober 2026
(OR. en)**

**AD 80/1/26
REV 1**

LIMITE

CONF-UA 17

TOETREDINGSDOCUMENT

Betreft: GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT VAN DE EUROPESE UNIE
- Cluster 3: Concurrentievermogen en inclusieve groei

TOETREDINGSONDERHANDELINGEN

Oekraïne

GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT VAN DE EU

(naar aanleiding van het onderhandelingsstandpunt van Oekraïne AD 30/26 CONF-UA 6)

Onderhandelingscluster: 3

Concurrentievermogen en inclusieve groei

Inclusief de hoofdstukken 10 – Digitale transformatie en media, 16 – Belastingen, 17 – Economisch en monetair beleid, 19 – Sociaal beleid en werkgelegenheid, 20 – Ondernemings- en industriebeleid, 25 – Wetenschap en onderzoek, 26 – Onderwijs en cultuur, 29 – Douane-unie

Dit standpunt van de Europese Unie is gebaseerd op haar algemene standpunt voor de toetredingsconferentie met Oekraïne (AD 9/24 CONF-UA 2) en is onderworpen aan de daarin vastgelegde onderhandelingsbeginselen, te weten:

- een standpunt dat door Oekraïne of door de EU wordt ingenomen ten aanzien van een bepaald onderhandelingshoofdstuk, laat het eventueel ten aanzien van andere hoofdstukken in te nemen standpunt onverlet;
- akkoorden – ook deelakkoorden – die tijdens de onderhandelingen ten aanzien van specifieke hoofdstukken worden bereikt, kunnen pas als definitief worden aangemerkt wanneer een algeheel akkoord voor alle hoofdstukken is bereikt;

alsook aan de in de punten 5, 12, 42, 49, 50, 51 en 52 van het onderhandelingskader vastgelegde eisen.

De EU spoort Oekraïne aan de aanpassing van zijn wetgeving aan het EU-acquis en de doeltreffende uitvoering en handhaving daarvan voort te zetten, en in het algemeen al vóór de toetreding beleidsmaatregelen en instrumenten te ontwikkelen die zo nauw mogelijk aansluiten bij die van de EU.

De EU neemt er nota van dat Oekraïne in zijn standpunt AD 30/26 CONF-UA 6 het op 7 oktober 2026 voor cluster 3 geldende EU-acquis aanvaardt en verklaart dat het land in staat is dit acquis vanaf de datum van toetreding tot de Europese Unie uit te voeren, met uitzondering van het acquis voor bepaalde domeinen van de hoofdstukken 16 en 17, waarvoor Oekraïne om de hieronder genoemde overgangsperioden heeft verzocht.

Als algemeen antwoord op het verzoek van Oekraïne om overgangsperioden en afwijkingen herinnert de EU aan haar algemene onderhandelingsstandpunt, namelijk dat overgangsmaatregelen een uitzondering vormen, in tijd en draagwijdte beperkt zijn, en vergezeld gaan van een plan voor de toepassing van het EU-acquis met duidelijk omschreven stappen. Ze mogen geen wijzigingen van de regels of het beleid van de Unie met zich meebrengen, mogen de goede werking daarvan niet verstoren en mogen niet leiden tot een ernstige verstoring van de concurrentie op de interne markt.

1. Hoofdstuk 10 – Digitale transformatie en media

De EU is ingenomen met de goed gestructureerde **institutionele inrichting** van Oekraïne en de hoge mate van aanpassing aan de beleidsdoelstellingen van de EU, en verzoekt Oekraïne zich volledig aan te passen aan de doelstellingen van het digitale decennium. De EU neemt nota van de vorderingen van Oekraïne op het gebied van de digitale transformatie[, met name wat betreft de digitalisering van overheidsdiensten]. De EU neemt met voldoening nota van de omzetting door Oekraïne van het roamingacquis, waardoor het land op 1 januari 2026 kon toetreden tot de “roaming tegen thuishetarief”-zone. De EU verzoekt Oekraïne ten volle gebruik te maken van het programma Digitaal Europa.

De EU neemt er nota van dat de wetgeving van Oekraïne gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake **elektronische communicatie en informatietechnologie**. De EU is ingenomen met de hoge mate waarin Oekraïne zijn wetgeving heeft aangepast aan het EU-roamingacquis, en met zijn gedeeltelijke aanpassing aan het beleid inzake elektronische identificatie, open data en het radiospectrum. De EU verzoekt Oekraïne meer inspanningen te leveren om zijn aanpassing voort te zetten, en verzoekt Oekraïne alle nodige stappen te nemen voor de volledige uitvoering van het EU-acquis, ook door geen televisie meer uit te zenden op de 700 MHz-band, alsook van het acquis inzake 800 MHz, zodra de staat van beleg is opgeheven.

De EU neemt er nota van dat Oekraïne zijn wetgeving inzake **digitale diensten** gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis. De EU is ingenomen met de eerste stappen die Oekraïne heeft gezet om zich aan te passen aan de digitaaldienstenverordening, de digitalemarktenverordening en de platform-to-businessverordening, en verzoekt Oekraïne zijn inspanningen voort te zetten, met name wat betreft de digitaaldienstenverordening. De EU neemt nota van het verzoek van Oekraïne om technische bijstand voor de oprichting van een bevoegde reguleringsinstantie voor onder meer de uitvoering van digitale diensten.

De EU neemt er nota van dat de wetgeving van Oekraïne gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake **digitaal vertrouwen en cyberbeveiliging**. De EU verzoekt Oekraïne zijn wetgeving aan te passen aan het EU-kader voor digitale identiteit en de aanpassing aan de NIS 2-richtlijn voort te zetten. Daarnaast moedigt de EU Oekraïne aan de toolbox inzake 5G-cyberbeveiliging verder uit te voeren.

De EU is ingenomen met de hoge mate van aanpassing van Oekraïne aan het EU-acquis op het gebied van **audiovisuele mediadiensten** in het algemeen, en met de gedeeltelijke aanpassing aan het acquis op het gebied van de media als zodanig. De EU benadrukt dat Oekraïne prioriteit moet geven aan volledige afstemming op de richtlijn audiovisuele mediadiensten en de Europese verordening mediavrijheid.

Daarnaast neemt de EU er nota van dat de Oekraïense wetgeving niet is aangepast aan het EU-acquis inzake **artificiële intelligentie** en **halfgeleiders**, en verzoekt zij Oekraïne zijn wetgeving aan te passen aan de EU-verordening artificiële intelligentie en de nodige stappen te nemen voor aanpassing aan het acquis inzake halfgeleiders.

De EU is ingenomen met het feit dat Oekraïne beschikt over een rechts- en strategisch kader voor de **bestrijding van corruptie op het gebied van digitale transformatie en media**. De EU moedigt Oekraïne aan een monitoringsysteem in stand te houden dat de uitvoering van het kader waarborgt, met bijzondere aandacht voor de mediasector.

2. Hoofdstuk 16 – Belastingen

De EU neemt nota van het verzoek van Oekraïne om:

- a. een overgangsperiode waarin bepaalde accijnsregels van de EU niet hoeven te worden toegepast, meer bepaald de vrijstellingen uit hoofde van:
 - 1) artikel 14, lid 1, punt c), van Richtlijn 2003/96/EG van de Raad van 27 oktober 2003 tot herstructurering van de communautaire regeling voor de belasting van energieproducten en elektriciteit, met betrekking tot de uitvoering van een vrijstelling van accijnzen voor energieproducten die worden geleverd voor gebruik als brandstof voor de vaart op territoriale communautaire wateren (met inbegrip van visserij), met uitzondering van particuliere pleziervaartuigen, en voor aan boord van vaartuigen opgewekte elektriciteit.

Voordat zij een standpunt over dit verzoek kan innemen, wenst de EU hier nadere informatie over. Met name verzoekt de EU Oekraïne de gevraagde overgangsperiode te specificeren, een plan voor te leggen voor de naleving van de EU-accijnsregels inzake vrijstellingen voor specifieke energieproducten, en een overzicht te geven van de uitvoering ervan na de overgangsperiode.

- 2) artikel 27, lid 1, punten a), e) en f), van Richtlijn 92/83/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 betreffende de harmonisatie van de structuur van de accijns op alcohol en alcoholhoudende dranken.

Voordat zij een standpunt over dit verzoek kan innemen, wenst de EU er nadere informatie over. Met name verzoekt de EU Oekraïne de gevraagde overgangsperiode te specificeren, een plan voor te leggen voor de naleving van de EU-accijnsregels inzake vrijstellingen voor specifieke alcohol en alcoholhoudende dranken, en een overzicht te geven van de uitvoering ervan na de overgangsperiode.

- b. een overgangsperiode voor de gemeenschappelijke belastingregeling inzake uitkeringen van interest en royalty's tussen verbonden ondernemingen uit verschillende lidstaten.

Voordat zij een definitief standpunt over dit verzoek kan innemen, wenst de EU er nadere informatie over. Met name verzoekt de EU Oekraïne de gevraagde overgangsperiode te specificeren en nadere informatie te verstrekken over het effect van de toepassing of het uitstel van de toepassing van de gemeenschappelijke belastingregeling inzake grensoverschrijdende uitkeringen van interest en royalty's voor de belastinginkomsten en de aantrekkelijkheid van Oekraïne als investeringsbestemming. De EU stelt voor in een later stadium van de onderhandelingen op dit verzoek terug te komen.

De EU neemt er nota van dat de wetgeving van Oekraïne gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake **indirecte belastingen**. De EU verzoekt Oekraïne zijn btw-wetgeving aan te passen aan het EU-acquis, met name door het toepassingsgebied van de verlaagde btw-tarieven en -vrijstellingen te herzien en zijn btw-administratiesysteem te versterken. Voorts onderstreept de EU dat Oekraïne zijn wetgeving moet aanpassen aan het EU-acquis inzake accijnzen op energieproducten, tabaksfabrikaten, en alcohol en alcoholhoudende dranken. Dit omvat de invoering van een tijdschema voor de geleidelijke aanpassing aan de accijnstarieven van de EU. Voorts moet Oekraïne zijn stelsel van belastingentrepots voor alcohol en alcoholhoudende dranken, tabaksfabrikaten en energieproducten aanpassen aan het EU-acquis. Ook moet Oekraïne zijn wetgeving aanpassen aan de richtlijn betreffende de indirecte belastingen op het bijeenbrengen van kapitaal, en is verdere aanpassing nodig op het gebied van autobelasting.

De EU neemt er nota van dat de wetgeving van Oekraïne gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake **directe belastingen**, met inbegrip van de fusierichtlijn, de moeder-dochterrichtlijn, de richtlijn interest en royalty's, de richtlijn bestrijding belastingontwijking, de richtlijn betreffende mechanismen ter beslechting van belastinggeschillen en de richtlijn betreffende de gemeenschappelijke fiscale regeling voor moedermaatschappijen en dochterondernemingen uit verschillende lidstaten. De EU onderstreept dat alle belastingplichtigen die hun recht van vrij verkeer uit hoofde van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie uitoefenen, gelijk moeten worden behandeld, en dat nationale belastingwetgeving die niet-ingezetenen belastingplichtigen discrimineert ten opzichte van ingezetenen belastingplichtigen, bij de toetreding moet zijn afgeschaft.

De EU neemt er nota van dat het belastingstelsel van Oekraïne gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake **administratieve samenwerking en digitalisering**. De EU onderstreept dat verdere aanpassing aan de EU-voorschriften inzake wederzijdse bijstand en administratieve samenwerking nodig is en dat de inspanningen om interconnectie en interoperabiliteit met de digitale systemen van de EU tot stand te brengen, moeten worden opgevoerd.

Het stemt de EU tevreden dat Oekraïne beschikt over de nodige structuren en instrumenten om **corruptie binnen het belastingstelsel te bestrijden**. De EU benadrukt dat Oekraïne verder prioriteit moet geven aan corruptiepreventie en -vervolgning door de integriteit en het professionalisme van de belastingautoriteiten te verbeteren, discretionaire bevoegdheden te beperken en bestaande achterdeurtjes voor belastingontduiking te dichtten. De EU verzoekt Oekraïne voorts de capaciteit van de rechtshandavingsinstanties om corruptie in verband met belastingen te onderzoeken en te vervolgen, te versterken.

De EU onderstreept dat de uitvoering van de hervormingsmaatregelen in het kader van de nationale inkomstenstrategie 2024-2030 moet worden voortgezet.

3. Hoofdstuk 17 – Economisch en monetair beleid

Zoals bepaald in het onderhandelingskader wordt Oekraïne na de toetreding niet onmiddellijk opgenomen in de eurozone en het Eurosysteem.

De EU is ingenomen met het feit dat Oekraïne op het gebied van **monetair beleid** zijn wetgeving in hoge mate heeft aangepast aan het EU-acquis, met name wat betreft het verbod op bevoorrechte toegang van de overheidssector. De EU verzoekt Oekraïne de nodige stappen te nemen om zijn wetgeving volledig aan te passen aan het EU-acquis inzake de onafhankelijkheid van de centrale bank. De EU onderstreept met name dat Oekraïne de persoonlijke onafhankelijkheid van de gouverneur van de Nationale Bank van Oekraïne (NBU) en de leden van haar besluitvormingsorganen moet waarborgen, met name wat betreft duidelijk omschreven gronden voor ontslag overeenkomstig het EU-acquis en toegang tot rechterlijke toetsing, en dat het land maatregelen moet nemen om beïnvloeding van de bestuurs- en besluitvormingsorganen van de NBU door de regering of het parlement uit te sluiten. De EU herinnert eraan dat Oekraïne ervoor moet zorgen dat de NBU het verbod op monetaire financiering volledig naleeft zodra de staat van beleg is opgeheven. Zoals uiteengezet in het onderhandelingskader wordt Oekraïne bij toetreding tot de Unie niet automatisch lid van de eurozone en het Eurosysteem. Wat het **economisch beleid** betreft, neemt de EU er nota van dat Oekraïne zijn budgettaire governance stapsgewijs aan het versterken is en zich reeds gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake begrotingscoördinatie en -toezicht, overheidsboekhouding en -statistieken, macro-economische en begrotingsprognoses, cijfermatige begrotingsregels, transparantie van de overheidsfinanciën en het toepassingsgebied van de nationale begrotingskaders. De EU benadrukt dat nog verdere inspanningen nodig zijn om de kwaliteit van de macro-economische statistieken en de statistieken inzake overheidsfinanciën te verbeteren, het prognoseproces te verfijnen, een onafhankelijke begrotingsinstelling op te richten en de begrotingswetgeving en -praktijken af te stemmen op het EU-acquis inzake nationale begrotingskaders. Er moeten ook inspanningen worden geleverd om in het kader van de procedure voor macro-economische onevenwichtigheden tijdig hoogwaardige gegevens in te dienen.

De EU is ingenomen met het feit dat er een wetgevings- en institutioneel kader ter **bestrijding van corruptie in het economisch en monetair beleid** is, maar benadrukt het belang van een robuuste uitvoering van dat kader en van nauwlettend toezicht op maatregelen ter bestrijding van corruptie in alle relevante instellingen.

4. Hoofdstuk 19 – Sociaal beleid en werkgelegenheid

De EU merkt op dat de wetgeving van Oekraïne gedeeltelijk is aangepast aan de **Europese pijler van sociale rechten**. De EU stelt vast dat Oekraïne het beleid en de beginselen van de EU die ten grondslag liggen aan haar sociaal en haar werkgelegenheidsbeleid onderschrijft. De EU verzoekt Oekraïne werk te maken van de verdere aanpassing aan de Europese pijler van sociale rechten en de uitvoering daarvan, onder meer door nieuwe strategieën en instrumenten voor gegevensverzameling in te voeren en ervoor te zorgen dat alle beschikbare instrumenten worden gebruikt om de uitvoering en de verwezenlijking van de doelstellingen van de pijler te bevorderen, waaronder gelijke kansen, eerlijke arbeidsvoorwaarden en sociale bescherming en inclusie.

De EU neemt er nota van dat Oekraïne zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake **arbeidsrecht**¹ en moedigt Oekraïne aan zijn aanpassingstraject voort te zetten. Verdere aanpassing is nodig op het gebied van informatie, raadpleging en participatie van werknemers, arbeidsvoorwaarden, arbeidstijd en arbeidsrecht in het vervoer, alsook de detachering van werknemers. Tegelijkertijd moet de aanpassing aan het EU-acquis inzake de overdracht van ondernemingen worden voltooid. De EU benadrukt dat Oekraïne zijn bestuurlijke handhavings- en inspectiecapaciteit moet versterken om aan de internationale arbeidsnormen te voldoen.

¹ Voor de beoordeling van het EU-acquis inzake arbeidsvoorwaarden, arbeidstijd en detachering van werknemers in het wegvervoer, zie het standpunt van de EU over cluster 4, hoofdstuk 14 (Vervoer).

De EU merkt op dat de wetgeving van Oekraïne gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake **gezondheid en veiligheid op het werk**. De EU neemt er tevens nota van dat verdere aanpassing aan het EU-acquis inzake gezondheid en veiligheid op het werk nodig is, onder meer aan de kaderrichtlijn, de richtlijn arbeidsplaatsen, de richtlijn betreffende winningsindustrieën die delfstoffen winnen met behulp van boringen, en de richtlijnen in verband met specifieke risico's, waaronder chemische, biologische en fysische agentia, zoals de richtlijnen inzake asbest op het werk, inzake carcinogene, mutagene of reprotoxische agentia, en inzake elektromagnetische velden. Oekraïne moet zich aanpassen aan de richtlijnen inzake werk aan boord van vissersvaartuigen, medische hulpverlening aan boord van schepen en scherpe letsels in de ziekenhuis- en gezondheidszorgbranche. Oekraïne moet ook de actualisering van de EU-richtlijnen inzake veiligheid en gezondheid op het werk in de nationale wetgeving verwerken, voor zover dat nog niet is gebeurd. Er moet ook bijzondere aandacht worden besteed aan de personele werkingssfeer van de huidige en toekomstige nationale wetgeving inzake veiligheid en gezondheid op het werk, om ervoor te zorgen dat deze in overeenstemming is met de personele werkingssfeer van de EU-richtlijnen daarover. Oekraïne is in geringe mate voorbereid op het gebied van de institutionele aspecten van gezondheid en veiligheid op het werk. Het land moet zijn bestuurlijke handhavings- en inspectiecapaciteit versterken om aan de internationale arbeidsnormen te voldoen.

De EU neemt er nota van dat Oekraïne over een fundamenteel institutioneel en rechtskader voor de **sociale dialoog** beschikt. De EU onderstreept dat Oekraïne maatregelen moet nemen om zijn institutionele kader te versterken conform de EU-normen en -praktijken inzake sociale dialoog, om zowel de bipartiete als de tripartiete sociale dialoog te versterken, collectieve onderhandelingen te bevorderen en te zorgen voor capaciteitsopbouw voor de sociale partners.

De EU stelt vast dat het **werkgelegenheidsbeleid** van Oekraïne gedeeltelijk is aangepast aan het EU-acquis inzake het algemeen kader voor het werkgelegenheidsbeleid, de sociale economie en een rechtvaardige transitie, alsmede aan dat voor werkgelegenheidssteunregelingen en werkgelegenheid voor jongeren. De EU herhaalt dat de actieve arbeidsmarktmaatregelen en de werkgelegenheidssteunregelingen verder moeten worden versterkt, met name voor jongeren, langdurig werklozen en kwetsbare groepen, waaronder werknemers met een handicap. Ook het wetgevingskader en de institutionele capaciteit moeten worden versterkt, met name de functionele capaciteit van de nationale dienst voor arbeidsbemiddeling. Wat de rechtvaardige transitie betreft, onderstreept de EU dat Oekraïne bij de uitvoering van de EU-klimaatdoelstelling voor 2030 en bovenal de toezeggingen qua klimaatmitigatie en -adaptatie tussen nu en 2050 en qua uitstootvermindering, een maatschappij- en overheidsbrede aanpak moet hanteren, met bijzondere aandacht voor de verdelingseffecten van de transitie naar klimaatneutraliteit op de meest kwetsbare bevolkingsgroepen. Niemand mag daarbij worden aan zijn lot worden overgelaten.

De EU neemt er nota van dat Oekraïne zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake de institutionele aspecten van **sociale bescherming en sociale inclusie**. De EU neemt er ook nota van dat Oekraïne zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-beleid inzake langdurige zorg en kinderscherming en -zorg. De EU verzoekt Oekraïne het socialebeschermingsstelsel te versterken en toegankelijker te maken, uitvoering te geven aan de strategie inzake het recht van elk kind om op te groeien in een gezinsomgeving, en zijn kinderopvang verder te ontplooien. De EU vraagt Oekraïne te zorgen voor billijke en betaalbare toegang tot hoogwaardige langdurige zorg voor iedereen in nood, naast steun voor mantelzorgers, en verdere stappen te zetten naar de de-institutionalisering en de ondersteuning van zelfstandig wonen van personen, onder wie ouderen en kinderen, met een handicap.

De EU stelt ook vast dat Oekraïne zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake **non-discriminatie en gelijke behandeling van vrouwen en mannen in het werkgelegenheids- en het sociaal beleid**. De EU verzoekt Oekraïne zijn wetgeving verder aan te passen aan het EU-acquis en maatregelen te nemen om deze problemen, waaronder de loonkloof tussen mannen en vrouwen en de ondervertegenwoordiging van vrouwen in besluitvormingsfuncties, aan te pakken. De EU verzoekt Oekraïne de nodige maatregelen te nemen om voor daadwerkelijke gelijkheid van vrouwen en mannen op het gebied van werkgelegenheid en sociaal beleid te zorgen.

De EU merkt op dat Oekraïne zijn institutionele en wetgevingskader niet heeft aangepast aan het EU-acquis inzake het **Europees Sociaal Fonds (ESF)**. De EU verzoekt Oekraïne om de capaciteit binnen de overheidsorganen te vergroten zodat zij in staat zijn om te gaan met het ESF.

De EU neemt er nota van dat Oekraïne maatregelen en programma's heeft opgezet **om corruptie op sociaal en werkgelegenheidsgebied te bestrijden**, en benadrukt dat de uitvoering en de doeltreffendheid daarvan moeten worden gewaarborgd, samen met de versterking van de internecontrolesystemen en de bestuurlijke capaciteit. Verdere aanpassing aan het EU-acquis inzake de bescherming van klokkenluiders is nodig, naast maatregelen ter verbetering van de integriteit bij arbeidsinspecties en de verantwoordingsplicht bij arbeidsinspecties en uitgaven voor sociale bijstand.

5. Hoofdstuk 20 – Ondernemings- en industriebeleid

De EU neemt er nota van dat Oekraïne zich gedeeltelijk heeft aangepast aan de **horizontale aspecten van het industriebeleid van de EU** en goede vooruitgang heeft geboekt bij het aanpassen van de doelstellingen van zijn industriebeleid aan de beleidsdoelstellingen van de EU. De EU verzoekt Oekraïne de aanpassing aan die horizontale aspecten voort te zetten. De EU onderstreept de vooruitgang die Oekraïne heeft geboekt bij de digitalisering van overheidsdiensten, groene groei en sectorspecifieke ontwikkeling. Voorts verzoekt de EU Oekraïne te blijven focussen op het overnemen van beste praktijken en beleidsmaatregelen van de EU op deze gebieden, en zich zo sterker in te zetten voor duurzame ontwikkeling en een strategische en institutioneel ondersteunde digitale transitie van de particuliere sector.

De EU neemt er nota van dat Oekraïne zich op het gebied van **het ondernemingsbeleid en de instrumenten daarvan** gedeeltelijk heeft aangepast aan het beleid en de instrumenten van de EU voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's). De EU merkt op dat Oekraïne zijn aandacht moet verleggen naar de uitvoering, met name van complexe hervormingen. Hoewel Oekraïne actief deelneemt aan de kmo-pijler van het programma voor de interne markt, waaronder het Enterprise Europe Network, Erasmus voor jonge ondernemers en Euroclusters, verzoekt de EU Oekraïne te zorgen voor synergieën tussen de acties in het kader van de kmo-pijler en acties op nationaal niveau ter ondersteuning van kmo's.

De EU merkt op dat het wegnemen van belemmeringen voor deelname aan EU-programma's, zoals het programma voor de interne markt en het creëren van synergieën tussen de acties in het kader van de kmo-pijler en nationale acties ter ondersteuning van kmo's, de aantrekkingskracht van initiatieven zoals Erasmus voor jonge ondernemers en de clusterpartnerschappen tussen de EU en Oekraïne kunnen vergroten. De EU verzoekt Oekraïne voorts te zorgen voor volledige aanpassing aan het EU-acquis inzake betalingsachterstanden.

De EU neemt er nota van dat Oekraïne zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake **industriële sectoren**. De EU is ingenomen met de vooruitgang die Oekraïne heeft geboekt bij de aanpassing aan het EU-acquis in verschillende industriële sectoren, met bijvoorbeeld aanzienlijke inspanningen op het gebied van grondstoffen. De EU is tevreden met de inspanningen van Oekraïne om zich aan te passen aan de doelstellingen van het ruimtevaartbeleid van de EU en de desbetreffende instrumenten. De EU verzoekt Oekraïne om voor de bouwsector een robuust systeem voor markttoezicht op te zetten. De EU verzoekt Oekraïne tevens zijn inspanningen op te voeren in alle sectoren waar verdere aanpassing aan het EU-acquis nodig is, waaronder toerisme, de bouw, de mijnbouw en de grondstoffen-, textiel-, defensie- en staalindustrie.

De EU benadrukt dat Oekraïne moet zorgen voor een eerlijke, marktgerichte en **niet-discriminerende werking van industrieën**, conform de EU-regels en -normen, met name de EU-regels voor staatssteun, en benadrukt dat dit proces zal worden gemonitord in samenhang met hoofdstuk 8 (Mededingingsbeleid). Oekraïne moet de toezichtmechanismen aanscherpen en aantonen dat ze tastbare resultaten opleveren in de strijd tegen corruptie, met name in sectoren met een hoog risico, waaronder de bouw en de grondstoffenindustrie, en moet de bedrijfsintegriteit versterken in zowel particuliere als staatsbedrijven en bij de privatisering van overheidsactiva echte concurrentie, transparantie en integriteit waarborgen.

6. Hoofdstuk 25 – Wetenschap en onderzoek

De EU neemt er nota van dat Oekraïne zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake **onderzoeks- en innovatiebeleid** en is ingenomen met het feit dat het land volledig is betrokken bij Horizon Europa, het vlaggenschipprogramma van de Unie voor onderzoek en innovatie, en op goede weg is om zijn deelname aan het kaderprogramma uit te breiden. De EU verzoekt Oekraïne zijn onderzoeks- en innovatie-ecosysteem en de noodzakelijke begeleidende maatregelen te versterken. De EU moedigt Oekraïne aan om de samenwerking tussen wetenschap en bedrijfsleven te bevorderen en verdere maatregelen te nemen om het Oekraïense innovatie-ecosysteem te integreren en de prestaties in het Europees innovatiescorebord te verbeteren. De EU verzoekt Oekraïne voorts strategieën voor slimme specialisatie te ontwikkelen en uit te voeren.

De EU is ingenomen met het feit dat Oekraïne goede vorderingen maakt met **Horizon Europa – het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie** en de totstandbrenging van de Europese Onderzoeksruimte. De EU verzoekt Oekraïne een nog grotere groep belanghebbenden te bereiken en te betrekken, met name op het gebied van innovatie. De EU neemt er nota van dat Oekraïne in zekere mate voorbereid is op zijn integratie in de Europese Onderzoeksruimte en verzoekt Oekraïne zijn capaciteit voor verdere integratie daarin te versterken.

De EU is ingenomen met het feit dat Oekraïne een strategisch en juridisch effectief kader heeft ingesteld voor de **bestrijding van corruptie in onderzoek en wetenschap**. De EU benadrukt dat Oekraïne doeltreffender moet worden door capaciteit op te bouwen, toezicht uit te oefenen op ondergeschikte instanties en het gebruik van overheidsmiddelen, het beheer van overheidsactiva en belangenconflicten strenger te controleren.

7. Hoofdstuk 26 – Onderwijs en cultuur

De EU neemt er nota van dat Oekraïne zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake **onderwijs en opleiding**. De EU neemt nota van de belangstelling van Oekraïne om zich aan te sluiten bij Erasmus+. De EU onderstreept dat Oekraïne moet blijven voorzien in een adequaat budget voor onderwijs overeenkomstig zijn ambities en doelstellingen. De EU verzoekt Oekraïne verdere inspanningen te leveren op het gebied van gegevensverzameling en het beheersinformatiesysteem voor onderwijs aan te wenden voor beleidsvorming, en daarbij te zorgen voor volledige interoperabiliteit tussen de subsectoren van het onderwijs en voor regelmatige openbare verslaglegging. De EU onderstreept dat de hervorming van de voor- en voerschoolse educatie en opvang in Oekraïne financieel duurzaam moet zijn en moet zorgen voor voortdurende, inclusieve en betaalbare toegang tot onderwijs en zorg van hoge kwaliteit voor alle kinderen. De EU verzoekt Oekraïne verdere inspanningen te leveren om competentiegericht onderwijs uit te rollen, leerkrachten en opleiders te ondersteunen met adequate instrumenten en opleiding om op een doeltreffende manier hoogwaardig leren aan te bieden, en de digitale vaardigheden op alle onderwijsniveaus te verbeteren. Voorts verzoekt de EU Oekraïne om op het gebied van het hoger onderwijs de kernverplichtingen van Bologna volledig na te komen en zich aan te passen aan de communiqués van Tirana en Rome, in het bijzonder met betrekking tot de sociale dimensie en academische waarden. De EU merkt op dat Oekraïne prioriteit moet geven aan de transitie naar institutionele accreditatie van instellingen voor hoger onderwijs. De EU herinnert eraan dat Oekraïne voldoende vooruitgang moet boeken bij het bereiken van de doelstellingen die in het kader van de Europese ruimte voor hoger onderwijs zijn vastgesteld en een monitoringsysteem moet opzetten waarmee die doelstellingen op betrouwbare wijze kunnen worden gemonitord.

De EU neemt er nota van dat Oekraïne zich gedeeltelijk heeft aangepast aan het EU-acquis inzake **beroepsonderwijs en -opleiding** en vaardigheden ten behoeve van de inzetbaarheid en een leven lang leren. De EU benadrukt dat Oekraïne moet zorgen voor voldoende middelen om het stelsel van beroepsonderwijs en -opleiding te optimaliseren volgens de behoeften van de arbeidsmarkt en aldus de participatie van meisjes en kwetsbare groepen te bevorderen, onder meer door capaciteit op te bouwen en door het aantal en de kwaliteit van de leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleidingen te verhogen. De EU verzoekt Oekraïne de coördinatie van een leven lang leren te versterken en de mogelijkheden daarvoor uit te breiden. De EU verzoekt Oekraïne ook het gebruik van microcredentials te bevorderen en te overwegen individuele leerrekeningen te openen. De EU is verheugd over de toetreding van Oekraïne tot de Europese Alliantie voor leerlingplaatsen in 2025 en verzoekt Oekraïne via die deelname uitvoering te geven aan de aanbeveling van de Raad van 2018 voor een Europees kader voor hoogwaardige en doeltreffende leerlingplaatsen.

De EU is ingenomen met de goede vooruitgang van Oekraïne op het gebied van **jeugdzaken**, en neemt nota van de gedeeltelijke aanpassing van het land aan het respectieve EU-acquis. De EU verzoekt Oekraïne om als centrale doelstellingen prioriteit te blijven geven aan jeugdwerk en jongerenparticipatie en de Europese jeugdwerkagenda te blijven naleven. De EU vraagt Oekraïne tevens ervoor te zorgen dat de strategische doelstellingen op nationaal en lokaal niveau op doeltreffende wijze worden uitgevoerd.

De EU neemt nota van de gedeeltelijke aanpassing van Oekraïne aan het EU-acquis inzake **sport** en benadrukt dat Oekraïne de aanpassing van zijn wetgeving aan dat acquis moet voortzetten en de integriteitsmaatregelen in de sport moet versterken, met inbegrip van dopingbestrijding, goed bestuur en het voorkomen van wedstrijdvervalsing.

De EU neemt nota van de gedeeltelijke aanpassing van Oekraïne aan het EU-acquis inzake **cultuur** en is ingenomen met het feit dat Oekraïne zich volledig heeft aangesloten bij Creatief Europa, het vlaggenschipprogramma van de Unie ter ondersteuning van de culturele en de creatieve sector. De EU verzoekt Oekraïne de strategie voor de ontwikkeling van de Oekraïense cultuur 2025-2030 doeltreffend uit te voeren, te zorgen voor aanpassing aan Richtlijn 2014/60/EU betreffende de teruggave van cultuurgoederen, en de institutionele capaciteit voor het monitoren van beleidsresultaten te versterken. De EU verzoekt Oekraïne duidelijke, transparante en doeltreffende maatregelen te nemen voor de bescherming van cultureel erfgoed en de bestrijding van illegale handel, en toe te zien op de handhaving ervan. De EU verzoekt Oekraïne culturele en creatieve organisaties en professionals mogelijkheden te blijven bieden om samen te werken met hun collega's in EU-landen, met name door te blijven deelnemen aan het EU-programma ter ondersteuning van de culturele en de creatieve sector.

De EU is ingenomen met de vorderingen van Oekraïne op het gebied van **corruptiebestrijding in het onderwijs, in jeugdzaken, in de sport en in cultuurzaken**. De EU verzoekt Oekraïne voorts in de strijd tegen corruptie voorrang te geven aan het hoger onderwijs, jeugdzaken, sport en cultureel erfgoed. Daarnaast verzoekt de EU Oekraïne de integriteit en de verantwoordingsplicht van lokale en ondergeschikte instanties, waaronder onderwijs-, jeugd-, sport- en culturele instellingen, te waarborgen.

8. Hoofdstuk 29 – Douane-unie

De EU is ingenomen met de vorderingen die Oekraïne heeft gemaakt met de aanpassing aan het EU-acquis inzake **douanewetgeving**. De EU neemt met voldoening nota van de hoge mate van aanpassing van het Oekraïense douanewetboek aan het douanewetboek van de Unie. De EU benadrukt dat Oekraïne zijn rechtskader verder moet aanpassen aan het EU-acquis op dit gebied. Oekraïne moet zijn nationale wetgeving verder aanpassen aan het douanewetboek van de Unie en zijn afgeleid recht, alsook aan andere douanewetgeving van de Unie inzake douanevrijstellingen en inzake handhaving door de douane van intellectuele-eigendomsrechten, cultuurgooederen, contanten, drugsprecursoren en goederen voor tweeeërlei gebruik.

De EU is ingenomen met de toereikende **bestuurlijke en operationele capaciteit** van Oekraïne om zijn huidige douanetaken uit te voeren. De EU verzoekt Oekraïne zijn bestuurlijke en operationele capaciteit en personeelsbestand vóór de toetreding verder uit te breiden. De EU onderstreept dat Oekraïne zijn bestaande IT-systemen verder moet ontwikkelen en moderniseren, in overeenstemming met de EU-voorschriften, om interoperabiliteit met de digitale douaneomgeving van de EU mogelijk te maken, zoals toegezegd in het hervormingsplan 2024-2030 van de nationale douanediens. De EU herinnert eraan dat Oekraïne voldoende financiële en personele middelen moet toewijzen aan alle lopende en geplande IT-ontwikkelingen, waaronder die in verband met verdere ontwikkelingen van de digitale douaneomgeving van de EU.

De EU benadrukt dat Oekraïne zijn **kader voor corruptiebestrijding op douanegebied** moet blijven versterken. Oekraïne moet het risicobeheer verbeteren, de samenwerking tussen nationale autoriteiten en agentschappen versterken en de doeltreffende uitvoering en handhaving van sancties voor wangedrag verbeteren. Daarnaast is het cruciaal prioriteit te geven aan de tijdige uitvoering van de hervorming van de nationale douanediens en maatregelen in te voeren om de corruptierisico's in regionale en lokale kantoren te verminderen.

Gezien de huidige stand van de voorbereidingen van Oekraïne en mits Oekraïne voldoet aan de tussentijdse ijkpunten voor cluster 1, merkt de EU op dat, met dien verstande dat Oekraïne vorderingen moet blijven maken met de aanpassingen aan en de uitvoering van het EU-acquis dat wordt aangehaald in de hiernavolgende hoofdstukken en onverminderd de aanvullende voorwaarden die worden vastgelegd in de verdere ijkpunten voor cluster 3, deze hoofdstukken alleen voorlopig kunnen worden afgesloten wanneer de EU het erover eens is dat aan de volgende ijkpunten is voldaan:

Hoofdstuk 10 – Digitale transformatie en media

- Oekraïne heeft zijn nationale wetgeving aangepast aan het EU-acquis inzake elektronische communicatie. Dit omvat de bepalingen inzake de onafhankelijkheid van de nationale reguleringsinstantie, digitale diensten en markten, digitaal vertrouwen en cyberbeveiliging, gegevens, halfgeleiders, artificiële intelligentie en audiovisuele mediadiensten.
- Oekraïne heeft aangetoond dat het over voldoende bestuurlijke capaciteit beschikt voor de handhaving van nationale wetgeving die is aangepast aan het EU-acquis op het gebied van elektronische communicatie, digitale diensten en markten, digitaal vertrouwen en cyberbeveiliging, gegevens, halfgeleiders, artificiële intelligentie en audiovisuele mediadiensten. Op het moment van toetreding waarborgt Oekraïne de volledige naleving van de vereisten van het acquis op het gebied van de media om de vrijheid en pluriformiteit van de media te eerbiedigen. Oekraïne waarborgt ook voldoende bestuurlijke capaciteit en de volledige onafhankelijkheid van de respectieve nationale reguleringsinstanties op het moment van toetreding.

Hoofdstuk 16 – Belastingen

- Oekraïne heeft een gevorderd niveau van aanpassing aan het EU-acquis op de gebieden die verdere aanpassing vereisen, met name op het gebied van directe en indirecte belastingen, waaronder btw, accijnzen en autobelasting, en administratieve samenwerking op het gebied van belastingen. Dit omvat de vaststelling en uitvoering van een tijdschema voor de geleidelijke aanpassing aan de EU-regels op het gebied van btw en accijnzen op energieproducten, alcohol en alcoholhoudende dranken en tabaksfabrikaten, waarbij wordt gezorgd voor aanpassing qua toepassingsgebied, vrijstellingen en minimumtarieven. Dit omvat ook de vaststelling en uitvoering van regels inzake informatie-uitwisseling, bestrijding van misbruik en belastingheffing van ondernemingen. Oekraïne heeft zijn vereenvoudigde belastingregeling aangepast aan het EU-acquis.
- Oekraïne heeft aangetoond dat zijn belastingdienst over adequate bestuurlijke capaciteit beschikt en voldoet aan hoge integriteitsnormen, beschikt over voldoende personeel en de noodzakelijke infrastructuur op centraal en lokaal niveau om de belastingwetgeving uit te voeren en te handhaven, en te zorgen voor doeltreffende belastinginning en de voortzetting van de inspanningen om corruptie bij de belastingdienst te bestrijden. Oekraïne heeft aangetoond dat het centraal verbindingsbureau en het centraal verbindingsbureau voor accijnszaken hebben gezorgd voor passende structuren en regelingen om bij de toetreding over voldoende personeel te beschikken en operationeel zijn.
- Oekraïne heeft voldoende vooruitgang geboekt bij de ontwikkeling van de IT-ondersteuningssystemen van zijn belastingdienst, onder meer op het gebied van interconnectiviteit en interoperabiliteit met relevante EU-systemen – bijvoorbeeld voor de administratie van btw en accijnzen – en bij het opzetten van de noodzakelijke IT-systemen voor administratieve samenwerking en informatie-uitwisseling op belastinggebied.

Hoofdstuk 17 – Economisch en monetair beleid

- Oekraïne heeft zijn rechtskader aangepast aan het EU-acquis om de Nationale Bank van Oekraïne volledig onafhankelijk te maken, een verbod op monetaire financiering van de overheidssector in te stellen en de volledige integratie van zijn nationale bank in het Europees Stelsel van centrale banken mogelijk te maken.
- Oekraïne heeft zijn rechtskader aangepast om te voldoen aan de EU-voorschriften inzake de nationale begrotingskaders.

Hoofdstuk 19 – Sociaal beleid en werkgelegenheid

- Oekraïne heeft zijn arbeidsrecht en zijn wetgeving op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk aangepast aan het EU-acquis, en heeft aangetoond dat adequate bestuurlijke structuren en handhavingscapaciteit voorhanden zullen zijn op het moment van toetreding, zodat het EU-acquis inzake het arbeidsrecht en gezondheid en veiligheid op het werk correct kan worden toegepast, met name door versterking van het arbeidsinspectiesysteem.
- Oekraïne heeft zich aangepast aan het EU-acquis inzake sociale bescherming en inclusie, en non-discriminatie en gelijke behandeling van vrouwen en mannen in het werkgelegenheids- en het sociaal beleid, en toont aan dat op het moment van toetreding adequate bestuurlijke structuren zullen zijn opgezet en de nodige bestuurlijke en handhavingscapaciteiten voorhanden zullen zijn.
- Oekraïne heeft aangetoond dat het over adequate capaciteit beschikt voor een doeltreffende uitvoering en handhaving van het wetgevings- en het beleidskader op het gebied van werkgelegenheid en sociaal beleid, met inbegrip van plannings- en operationele capaciteiten, en voor een doeltreffende sociale dialoog, alsook om in de toekomst om te gaan met het Europees Sociaal Fonds.

Hoofdstuk 20 – Ondernemings- en industriebeleid

- Oekraïne heeft een uitgebreide strategie voor de industrie ontwikkeld die aansluit bij het desbetreffende EU-beleid, en maakt een begin met de uitvoering ervan.
- Oekraïne heeft aangetoond dat het over adequate bestuurlijke capaciteit beschikt en dat er voldoende coördinatie tussen de betrokken ministeries en agentschappen plaatsvindt.

Hoofdstuk 25 – Wetenschap en onderzoek

- Oekraïne heeft aangetoond dat het over de nodige uitvoeringscapaciteit beschikt om, zodra de omstandigheden het toelaten, te zorgen voor meer investeringen in onderzoek en wetenschap, met name overheidsfinanciering.
- Oekraïne heeft aangetoond dat het structuren heeft opgezet om de onderzoeks- en innovatie-ecosystemen te versterken, de ontwikkeling en uitvoering van strategieën voor slimme specialisatie in gang heeft gezet en maatregelen heeft ingevoerd ter verbetering van de samenwerking tussen de particuliere en de publieke sector op het gebied van onderzoek en innovatie.
- Oekraïne heeft de routekaart voor de Europese Onderzoeksruimte voor 2025-2027 overgenomen en boekt vooruitgang bij de uitvoering ervan.

Hoofdstuk 26 – Onderwijs en cultuur

- Oekraïne heeft aangetoond het nodige institutionele en beleidskader en de bijbehorende begrotingsplanning te hebben opgezet en corruptiebestrijdingsmaatregelen te hebben ingevoerd om de beleidsdoelstellingen van de EU op het gebied van onderwijs en opleiding, met inbegrip van beroepsonderwijs en -opleiding, jeugd, sport en cultuur, te verwezenlijken. Dit omvat maatregelen om de kloof met de in het kader van de Europese Onderwijsruimte vastgestelde doelstellingen te dichten en geleidelijk een betrouwbaar en interoperabel monitoringsysteem op te bouwen, dat de resultaten in alle subsectoren van het onderwijs monitort.

Hoofdstuk 29 – Douane-unie

- Oekraïne heeft een gevorderd niveau van aanpassing op de gebieden waar verdere aanpassing vereist is, in het bijzonder het douanewetboek van de Unie en zijn afgeleid recht, alsook aan andere douanewetgeving van de Unie, zoals douanevrijstellingen en de handhaving door de douane van intellectuele-eigendomsrechten, cultuurgoederen, contanten, drugsprecursoren en goederen voor tweeërlei gebruik.
- Oekraïne heeft aangetoond dat zijn douanebestuur over adequate bestuurlijke en operationele capaciteit beschikt en voldoet aan hoge normen qua integriteit en prestaties, en dat het in zijn centrale, regionale en lokale douanekantoren de vereiste infrastructuur heeft om de douanewetgeving uit te voeren en te handhaven, om grensoverschrijdend verkeer doeltreffend te controleren en te superviseren, en om corruptie bij de douane zeker te blijven bestrijden, onder meer door de hervorming van de nationale douanediens te voltooien, met inbegrip van de herattestering van het personeel.
- Oekraïne heeft voldoende vooruitgang aangetoond bij de voorbereiding en ontwikkeling van de digitale douanesystemen die nodig zijn voor de uitvoering van het douanewetboek van de Unie en van andere douanewetgeving van de Unie. Dit werd bewerkstelligd via het hervormingsplan 2024-2030 van de nationale douanediens en door de nodige budgettaire en personele middelen uit te trekken voor de ontwikkeling van deze digitale douanesystemen en de interoperabilisering ervan met de digitale douaneomgeving van de EU.

* *

Gedurende het gehele onderhandelingsproces zal er toezicht worden gehouden op de voortgang die wordt geboekt bij de aanpassing aan en de uitvoering van het EU-acquis en de desbetreffende Europese normen. De EU onderstreept dat zij bijzondere aandacht zal besteden aan het toezicht op alle bovengenoemde specifieke kwesties, zodat de bestuurlijke capaciteit van Oekraïne, zijn capaciteit voor de volledige aanpassing van zijn wetgeving aan het EU-acquis voor alle in deze cluster genoemde sectoren, en verdere vorderingen met de uitvoering en handhaving kunnen worden gewaarborgd. Bijzondere aandacht moet uitgaan naar het verband van deze cluster met andere onderhandelingsclusters. Een definitieve beoordeling van de aanpassing van de wetgeving van Oekraïne aan het EU-acquis en de Europese normen ter zake, evenals van het vermogen van Oekraïne om het EU-acquis uit te voeren, zal pas in een later stadium van de onderhandelingen mogelijk zijn. De EU verzoekt Oekraïne om, naast alle informatie die de EU met het oog op de onderhandelingen over deze cluster kan verlangen en die aan de Conferentie moet worden verstrekt, geregeld gedetailleerde schriftelijke informatie aan de Associatieraad te verstrekken over de voortgang die met de uitvoering van het EU-acquis wordt gemaakt.

Gezien het bovenstaande zal de Conferentie te gelegener tijd op deze cluster moeten terugkomen.

Voorts herinnert de EU eraan dat er tussen 7 oktober 2026 en de afsluiting van de onderhandelingen nieuw EU-acquis kan zijn ontstaan.